

NOOR SÕBER!

Töövihik on seotud õpiku ja CD-l olevate kuulamisülesannetega. Iga suurema teema lõpuks saad täita töövihikus teemat kokkuvõtva ülesande. Nii jääb Sul õpitust järele kokkuvõte, mida saad kasutada ka mõne muu õppematerjaliga töötades.

Töövihik püüab Sulle abiks olla keelekasutuse mitmekesistamisel, oma mõtete väljendamisel ning probleemide sõnastamisel ja lahendamisel. Ülesannete kaudu saad oma kirjandusalaseid teadmisi kontrollida ja süvendada, õpid loovat lugemist, teabeallikatest vajaliku info otsimist, oma arvamuse avaldamist ja põhjendamist, kujutlusvõime rakendamist. Eri raskustasemega ülesannete hulgast leiad kindlasti endale meelepärast ja huvitavat.

Sa puutud elus kokku mitmesuguste tekstidega, tarbetekstist teaduskirjanduseni. Töövihiku harjutused aitavad Sul arendada eri laadi tekstide mõistmist ja nende loomise oskust.

Püüa siin omandatud oskusi rakendada teisteski õppeainetes nii tekstide lugemisel kui ka kirjalike ülesannete täitmisel.

Need ülesanded, mis vajavad rohkem ruumi, kirjuta käsitsi või arvutil eraldi lehele. Nii koguneb Sul õppeaasta lõpuks loominguliste tööde mapp.

Edu Sulle!

Autor

2. Tee konspekt vanade kreeklaste tähtsamate jumalate ja kangelaste ning nende omavaheliste seoste kohta. Selleks otsi lisamaterjali, nt Edith Hamiltoni „Antiikmütoloogiast” (Tln, 1975), lk 19–30, „Antiigileksikonist” (Tln, 1983) või Internetist. Püüa neid seoseid kujutada graafiliselt.

Ülekantud tähenduses nimetatakse muusaks inspiratsiooniallikat, vanakreeka mütoloogias aga olid muusad kunsti ja teadust kaitsvad jumalannad. Neid kujutati noorte neiudena. Kokku oli muusasid üheksa, sealhulgas neli kirjanduse kaitsjat: Erato, Kalliope, Melpomene ja Thaleia. Otsi lisateavet ja leia, kes neist neljast oli

tragöödia muusa

armastuluule muusa.....

eevilise luule muusa

komöödia muusa

Kes olid ülejäänud viis muusat?

.....

.....

.....

.....

.....

4. Määra Homerose eepose „Odüsseia” I laulu algusridade värsimõõt. Kujuta seda skeemina, ühtlasi tähistades rõhulised silbid vastavate märkidega. Märgi värsirõhud ka tekstile, nagu on juba tehtud kolmandas värsis. Loe teksti valjusti, järgides värsirõhke.

*Jutusta mulle, oh Muusa, sest sangarist, vaevades vaprast,
 kaua kes ekses teel, püha Troojat laastamast tülles!
 Sái näha paljude linnu ta, tunda ka kõiksugu kómbeid,
 paljugi neil mereteil tal kannatas vaim, nähes vaeva,
 et ise ellu ta jääks ning saaks koju kaaslased kallid.*

5. Loe läbi „Odüsseia” VI laul („Maailmakirjanduse lugemik”, 1993, lk 31–36). Kirjuta välja tundmatud nimed ja mõisted ning otsi neile seletus. Kasuta „Antiigileksikoni” vm allikaid.

Faiaak

Aigisekandja.....

Leto

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kirjelda lühidalt selle laulu põhimeeleolu.

.....

.....

.....

6. Kujutle end antiiksesse Ateenasse. Kuula Hardi Tiiduse pajatust Ateena eluolust 5. sajandil eKr (CD I, 4). Tee kuuldu põhjal märkmeid.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Tee mõistekaart kreeka teatri kohta.

Kreeka teater

Selgita järgmisi mõisteid.

Skenee.....

.....

Orkestra

.....

Deus ex machina.....

.....

Theatron.....

.....

8. Millised olid Aischylose teened tragöödia tekkes ja arengus?

.....

.....

.....

.....

Mida lisasid dramaatika arengule Sophokles ja Euripides?

.....

.....

.....

.....

.....

9. Selgita järgmisi mõisteid. Kas neid kasutatakse ka tänapäeval ja mis tähenduses?

Sofist.....

.....

Reetor.....

.....

Retoorika.....

.....

Filipika.....

.....

10. Uuri välja, kes oli Demokritos. Pane kirja oluline info.

.....

.....

.....

.....

Loe läbi järgmised Demokritose mõtteterad.

Õnn on hinges nagu ka õnnetus. Õnn ei asu ei karjades ega kullas; hing on jumaluse asupaik.

Häbiväärne on palju sekeldada võõraste asjade pärast, iseenda omi aga mitte tunda.

Ei tule valida mitte iga naudingut, vaid ainult selline, mis on seotud ilusaga.

Arukas on see, kes ei kurvasta selle üle, mida tal pole, vaid on rõõmus selle üle, mis tal on.

Haritute lootused on paremad kui harimatute rikkus.

Õiglus on see, et tehakse mis vaja, õiglusetus see, et ei tehta mida vaja, vaid hoidutakse kõrvale.

Ühe aruka sõprus on parem kui kõigi arutute oma.

Targale mehele on kättesaadav kogu maa, sest väärt hinge isamaa on terve maailm.

Vali välja kolm ütlust ja kommenteeri neid tänapäeva seisukohalt.

1.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Herodotos oli esimene eurooplane, kes pani kirja kriminaaljutu. Egiptuse ajaloost kirjutades pajatab ta vaarao Rhampsinitose kohta järgneva loo. Märgi tekstis ära kohad, mis on sinu arvates kriminaalkirjandusele tunnuslikud.

Vaarao Rhampsinitos oli päratu rikas ja laskis enesele ehitada kivist aardekambri. Kuid ehitusmeister, kellele ta selle töö usaldas, jättis müüris ühe kivi lahti ning ütles seda oma poegadele. Pojad läksid otsemaid avause kaudu vargile. Vaarao märkas, et muist vara on kadunud, kuigi sissepääs oli endiselt pitseeritud, ja pani kambriisse lõksu. Kui vennad taas vargile läksid, jäi üks neist jalgupidi lõksu kinni ega suutnud end enam vabastada. Õnnetu palus teist venda, et too ta pea maha raiuks ja kaasa viiks – vastasel juhul oodanuks nende perekonda vaarao karistus. Vend toimiski nii, ja kui vaarao leidis kambri peata laiba, oli ta hämmeldus veelgi suurem. Ta laskis surnukeha väljakule viia ja andis käsu vangistada igaiüks, kes selle juures leinamärke ilmutab. Vend aga otsustas ema säästmiseks surnu ära varastada. Ta pani eesle koormaaks veinilähkrid, lõi siis neist ühte augu ja kutsus surnuvalvurid appi märjukest päästma. Valvurid tormasid kohe jaole. Vend lubas neil juua palju suudavad, öeldes, et nangunii jookseb vein väljaku liiva. Purjus valvurid jäid peagi magama, vend võttis surnukeha ja mattis maha. Vihane vaarao otsustas kurjategija iga hinna eest tabada. Ta saatis oma tütre lõbumajja, käskides tollel igalt purjus külaliselt pärida, mis on kellelegi kõige jumalavallatum ja jultunum temp. Ühel ilusal päeval tuligi lõbumajja mees, kes rääkis vaarao tütrele eespool kirjeldatud loo. Tütar kõneles kuuldu isale edasi, kuid tegi seda nii ilmekalt ja säärase kaasaelamisega, et vaarao andis noormehele andeks ning võttis ta kui julge ja hakkaja mehe endale koduväiks.

Hardi Tiiduse raamatust „Vana hõbe”

12. Selgita järgmisi antiikkirjandusest tuntuks saanud mõisteid ja nende päritolu (millest või kellest on nad tulenenud). Võta appi Erkki Sivoneni „Väike viiteleksikon” (Tln, 1996).

Delfi oraakel

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....